

lede Forsamlingsret ikke paa nogen Maade kan berøres af en tidligere Bestemmelse og endnu mindre af nogen senere Bestemmelse; men dette er jo Noget, som følger af den almindelige Regel. Svoledes man end vil stille sig, og fra hvilket Standpunkt man end vil betragte Sagen, kommer man til dette Resultat. Hvad enten man vil betragte Sagen som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), der mente at Grundlovens Bestemmelse i § 88 er udtømmende, i hvilket Tilfælde det synes klart, at man maa anse den for fuldstændig udtømmende med Hensyn til Forsamlingsfriheden, og hvorved man altsaa maa komme til det Resultat, at tidligere særlige Bestemmelser derved allerede ere faldne bort, eller man vil holde sig til den almindelige Regel, at naar en ny Bestemmelse hæver en gammel almindelig Retstilstand om samme Materie, bortfalde ubetinget de særlige gamle Bestemmelser, der ere i Overensstemmelse med den gamle Retstilstand, bliver Resultatet det samme. Der kan altsaa kun være Tvivl om, hvorvidt de særlige Bestemmelser, der vare Undtagelser fra den gamle Retstilstand, kunne blive bestaaende, men i dette Tilfælde er der ikke Tale derom. Der er kun Tale om, hvorvidt en gammel Bestemmelse, som fulgte af hele den da bestaaende Retstilstand, som ikke tillod Forsamlingsfrihed, og som den Gang var i Overensstemmelse med hele Lovgivningen paa dette Gebet, endnu kan tænkes at bestaa eller i Fremtiden vil kunne indføres paany. Det forekommer mig altsaa, at man maatte være kommen til det Resultat, at den gamle Bestemmelse i Forordningen af 1845 var bortfalden ifølge Grundloven, at den ikke kunde være udsørt, som den har været udsørt i det sidste Par Aar, og at Grundloven saa meget mere umuliggjør en saadan Anvendelse for Fremtiden. Altsaa baade med Hensyn til Bestemmelsen af 1845, som har været virksom, indtil dette Forslag er fremkommet, og med Hensyn til selve Forslaget, som etablerer en lignende Undtagelse med Hensyn til Fremtiden — baade med Hensyn til Fortiden og Fremtiden — kan jeg ikke se rettere, end at Grundloven umuliggjør Anvendelsen af de Grundfættninger, som i Praxis have været fulgte af Politivirgheberne og i Theorien i det foreliggende Lovforslag. Det forekom mig dog, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), idet han kom nærmere ind paa Sagen gjorde en Indrømmelse, som han vistnok ikke vil kunne forsvare (Berg: Jeg gjorde ingen Indrømmelse!). Jeg tror heller ikke, at det ærede Medlem gjorde Indrømmelsen ganske bestemt, men han henstillede mere, hvad han sagde. Det forekommer mig imidlertid, at det ærede Medlem ikke ganske har Ret, naar han vil indrømme Regjeringen Lov til at bestemme Stedet for Forsamlingen. Det forekommer mig, at det er over-

ordentlig vigtigt i dette Spørgsmaal at tage Grundloven strengt, fordi det her navnlig gjælder om at faae Slaet fast, for det Første, at Grundloven ikke bør fortolkes ved tidligere Bestemmelser, som gaa ud fra et helt andet Syn paa vor Retstilstand og fra en helt anden Retssædighed end den, som blev grundlagt i 1848, og for det Andet, at Grundloven heller ikke i Fremtiden kan indskrænkes ved Fortolkninger gennem særlige Love; men naar vi altsaa skulle tage Grundlovens Bestemmelser meget strengt, tror jeg ikke, at det i Overensstemmelse med Grundloven kan gaa an gennem en særlig Lov at indskrænke Forsamlingsfriheden til et vist bestemt Sted. Det er selvfølgelig, at man ikke har Lov til at holde Forsamlinger paa anden Mands Eiendom (Det. Hansen: Hvorfor ikke?). Fordi det følger ligefrem af Eiendomsretten, som er hævet ved Grundloven (Det. Hansen: Nei!). Sa, naar det ærede Medlem ikke engang kjender Grundlovens Bestemmelser om Eiendomsretten, beklager jeg ham. Det er imidlertid saaledes; det følger af Udtrykkene i Grundloven om andre Rettigheders, særlig Eiendomsrettens Ukrænkelighed, og derpaa behøver man altsaa ikke at komme nærmere ind. Naar Forsamlinger kunne foregaa, uden at man kræver Andres Rettigheder eller de øvrige i Grundloven forudsatte enten udtrykkelig eller siltiende hjemlede Institutioner og Tilstande, bør Forsamlingsretten aabenbart staa ved Magt, og Forsamlingen bør kunne finde Sted paa enhver Tid og paa ethvert Sted. Derimod kan man selvfølgelig ikke deraf slutte, at enhver Mængde Mennesker ved at holde en Forsamling kan sætte sig i Stand til at foretage, hvad de ville. Det er med andre Ord klart, at skal der ske Forbud, og skal der gjøres Indskrænkninger, maa disse ikke ramme Forsamlingen, men hvad der foretages paa Forsamlingen. Med Hensyn hertil skal jeg villig indrømme, at der kan være mange Ting af, hvad der finder Sted paa Forsamlinger, som kunne forbydes ved særlige Love, hvad enten det nu er nyere eller ældre Love, hvorimod selve Forsamlingen, og hvad der ligefrem følger af den politiske Forsamlingsfrihed, naturligvis ikke kan forbydes; længere gaar Grundloven ikke. Den hjemler den politiske Forsamlingsfrihed i fuldeste Maal, men med de i selve Grundloven nævnte udtømmende Indskrænkninger og Undtagelser. Jeg fremhæver dette, fordi jeg tror, at det maatte kunne være muligt at komme til Forstaaelse med den ærede Justitsminister paa dette Punkt, da det maa være i Alles lige Interesse at holde det Princip klart, at Grundlovens Bestemmelse om Forsamlingsfriheden ikke bliver krænket. Det er jo tilmed overordenlig let at komme til en Forstaaelse med Hensyn til alle praktiske Vanskeligheder, idet alle de Grunde, der kunne anføres imod den fuldstændige Forsamlingsfrihed, alle de Farer, der kunne anføres imod, at man skulde have Lov til at samles og gjøre,